

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1628. usque ad annum 1634

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1778

VD18 90118871

§. 57. Gustaphus Adolphus Sueciæ Rex prælio Luzensi devictus ac trucidatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67394)

interim Christianus Birckenfeldius Co-Sæc. XVII.
 mes Palatinus impune Bavariam cæ- A. C. 1632.
 dibus ac incendiis devastabat, Maxi-
 miliano ad resistendum impare; Frid-
 landus enim Bavaro suppetias petenti,
 ægre Aldringerum ea lege submitit,
 ut Papeheimius cum valido exercitu
 sese Fridlando jungeret, quo adven-
 tante Aldringerum sibi penitus addi-
 tum, ne Bavaricis copiis Palatinatum
 superiorem invadentibus, cum Cæsa-
 reano milite Danubium trajiceret, ve-
 nit, eumque retro cum suis copiis
 Egram versus confestim retrocedere
 iussit. Inde factum, ut Maximilianus
 Birckenfeldii grassationes inhibendo
 impar, Rainam incassum obsideret, ac
 non nisi Landsperga, Ginzburgo & Kauf-
 burga recuperatis, copias suas in hi-
 berna distribuere cogeretur.

§. LVII.

*Gustaphus Adolphus Sueciæ Rex
 prælio Luzensi devictus ac
 trucidatus.*

Postquam Papeheimius Calenber-
 gam, necnon cæsis Luneburgicis
 Hildesum, Mulhusium aliaque loca
 rapido victoriarum cursu expugnaverat,
 Bavaricas copias rursus in Saxoniam
 deduxit, quibus Wallensteinus valide
 auctus,

*Calmet Hist.
 Univ. l. 150.
 Bougeant.
 l. c. Brachel.
 l. 4. Hist.*

O o 4

Sæc. XVII. auctus. Lipsiam unacum arce ad de-
A. C. 1632. ditionem compulit: quo cognito Gu-
 stavus Rex a Saxone sollicitatus, re-
 licta Bavaria Naumburgum contendit
 inde vero die quinta Novembris per
 Weissenfelsam, Luzam pervenit. Frid-
 landum assecutus. Eodem die Rex
 ex captivis Croatis, Papenheimio
 cum aliquot legionibus a Wallensteinio
 discessisse compererat, unde nequidem
 expectatis Luneburgici Ducis copiis
 Fridlandum ad prælii necessitatem
 gere constituit: Haud segnior ad præ-
 gnam erat Fridlandus, qui confestim
 revocato Papenheimio aciem ad Luzam
 dexteram in aperta planitie instruxit.
 Præluitur certamini velitationibus
 altera autem die Rex toto impetu
 Cæsareos, qui viam Regiam belli
 mentis munitam tuebantur, irruens
 pulso hoste septem belli tormenta oc-
 cupat: inde vi contra Cæsareorum
 lam conversa duas phalanges pedum
 referre compellit, accurrentes autem
 Fridlandici Equites Suecum non sine
 magna clade repellunt, recuperatis
 quas paulo ante amiserant, machinis.
 Horrenda insuper eaque assidua ex
 mentis in editiore loco positis flammæ
 globorumque tempestas Suecis erat de-
 voranda, rarescebant continenti strage
 eorum Ordines, arbores quoque, vire
 quæ

que Regiæ fossis ac tormentis firmatæ, *Sæc. XVII.*
 quo minus Suecorum impressiones hosti *A. C. 1632.*
 nocerent, obstabant: Rex igitur, ut
 suo exemplo nutantes animaret, ipse
 fricco gladio Smalandicam phalangem
 in hostes eduxit, Alberto Saxo-Lauen-
 burgico, qui nuper a Cæsare defece-
 rat, stipatus: Attamen dum longius,
 incautiusque extra ordines abreptus
 Fridlandi aciem exploraturus procede-
 ret, in Equitum Cæsareanorum agmen
 incidit, a quo circumventus, ac in
 brachio saucius, adhuc suos ad forti-
 ter resistendum animabat: tandem ve-
 ro copiose profuso sanguine, animoque
 linq̄i incipiens, Albertum rogabat,
 ut ipsum ex acie ad tutum locum sedu-
 ceret: eodem autem momento a Cæ-
 sareis Equitibus glande plumbea
 in dorso trajectus ex equo procidit,
 altero adhuc pede e stapeda pendente:
 unde per aliquot passus ab equo raptus,
 a quodam Germano Equite no-
 mine Joanne Schnebergio gladio per-
 foratus occubuit. Paulopost occisi Re-
 gis fatum equus cruentus in aciem re-
 currens, nuntiabat, inde vero tantum
 abfuit, ut ex divulgata Regis nece de-
 jecti fuerint Suecorum animi, ut etiam
 Bernardo Vinariensi aciei regendæ mu-
 nus suscipiente, velut furore animati
 ad vindictam accenderentur: Incrude-

Sæc. XVII. scente igitur prælio finistram Cæsareo-
A. C. 1632. rum aciem repellunt, & Croatas Sue-
 corum impedimenta deprædantes in
 fugam agunt. Pari animositate Vini-
 riensis Cæsareos adortus, tredecim
 belli tormenta occupabat, Kniphufius
 quoque, septem illis machinis dem-
 potitus, dextram Fridlandi aciem tan-
 to vincendi ardore impetebat, ut dis-
 solutis ordinibus Cæsarei ad fugam no-
 tantes palmam victoriæ amississent, nisi
 Papenheimius tempestive cum recenti
 milite Bavaro advolans, prælium re-
 stituisset, recuperatisque belli tormen-
 tis, & aliquot hostilium potitus Sue-
 cos ingenti clade protrivisset. Post-
 quam vero hic idem Bellidux tot vi-
 ctoriarum gloria inclytus in primo ag-
 gressionis ardore lethali plaga secus
 femur percussus, ex castris educebatur,
 rursus Cæsarea acies nutare ceperat,
 Octavius tamen Picolomineus cum sua
 legione inter medios hostes septies in-
 ruens, prælium restaurabat, quod den-
 sior primum nebula, ac demum obscu-
 ra nox diremit, præliique exitus victo-
 riam utrinque incertam, ancipitemque
 reliquit: Cæsarei tamen ab hoste sexa-
 ginta reportaverant vexilla. Plus-
 quam novies mille in tam acri diutur-
 noque conflictu utrinque ceciderunt.
 Ex Cæsareis præter Papenheimium &
 Be-

Bertholdum Wallensteinium Ducis co-^{Sæc. XVII.}
 gnatum sex ex præcipuis Tribunis fue-^{A. C. 1632.}
 re desiderati: Abbas quoque Fuldenfis
 crucem pie in hostem præferens, oc-
 cubuit: Ex parte Suecorum præter Re-
 gem Ernestus Anhaltinus Princeps,
 Urslarus, Gerstorffius, Turrianus, Is-
 lerus, Schlickius, Wildensteinius,
 Brache, aliique quamplurimi, nobilia
 prorsus, nec illacrimata suis capita pe-
 rierunt: Demum Wallensteinius reli-
 ctis aliquot tormentis prima noctis vi-
 gilia ex acie excedens, primo Lipsiam,
 dein Pragam ad reparandum exerci-
 tum festinabat, ubi undecim ex illis,
 quos hujus prælii Auctores crediderat,
 capite plecti jussit, hanc severitatem
 interpretantibus nonnullis, quasi pro-
 priam culpam alieno sanguine expiaret.
 Postridie Sueci victis propiores cum
 Regio cadavere equorum unguiculis
 protrito, ac male fædato Weissenfel-
 dam recesserunt; illud postea Witten-
 berga Wolgastam die decima quinta
 Junii anni sequentis delatum, tan-
 dem vigesima secunda ejusdem Men-
 sis Holmiæ funebri pompa terræ man-
 datum est. Maria vero Eleonora Gu-
 stavi uxor, quæ postremo Erfarti Ma-
 ritum suum viderat, Augustam venire
 parabat, ubi die nona Octobris sum-
 mo cum desiderio a Lutheranis oppe-
 rieba-

Sæc. XVII.
A. C. 1632.
 riebatur, attamen vetante Rege cum sua simia, quam in Monachorum contemptum Capuccini habitu vestitam circumducebat, Biberachi permanere cogeatur: accepta autem Mariti morte suam in Suecia Regiam repetens a Regni curis, imo & Christinæ Filia suæ, percelebris illæ Viraginis institutione excludebatur.

§. LVIII.

Suecorum Belliducum molimina.

Lotich. rer. Germ. l. 54. cap. 3. Annal. Boic. l. 17. part. 3.
 Cum interea ad Luzam pugnatur, Gustavus Hornius Alsatiam & superiorem Rheni tractum armis suis subegerat, ac continuato victoriae cursu Benfeldiam, Moltzheimium, Salesstadium, & Haganoam deditione cepit, Colmarienses vero, ut se in pristinam sectæ suæ libertatem reponerent, conjuratione facta Cæsareum Urbis Gubernatorem, ejusque cohortes armis exuerunt, iisque partim captis, partim trucidatis ultro Suecos in urbem admifere: Pariter Fridburgo, Franchentalio aliisque hujus regionis urbibus Sueci potiti sunt. Jam antea Guilielmus Baudisius ad inferiorem Rheni oram excurrrens, in Ducatum Montensem perripit, ac Blankeroga, Windecca & Lintfio ultro deditis, Andernacum